

ОДЯГ І ВЗУТТЯ

якісний вибір

Коли людина вдягає дійсно гарну якісну річ, вона це чітко усвідомлює. Впевненість в собі, обумовлену якістю одягу чи взуття, не можна порівняти ні з чим іншим. Придбавши якісну річ, ми впевнені, що вона нас не підведе.

Вкрай важливим є те, щоб предмети одягу та взуття не тільки прикрашали, а й відповідали нормам індивідуальної гігієни та безпеки, а також стандартам якості.

Сучасні виробники одягу та взуття намагаються знайти золоту середину - гармонічно поєднати природні матеріали, сучасні технології і модні тенденції. При цьому споживач, орієнтуючись при виборі на сучасні модні тенденції, має бути впевнений у якості обраної речі, її комфорті та безпеці.

Видання здійснене в рамках спільного проекту Європейського Союзу та Програми розвитку ООН "Спільнота споживачів та громадські об'єднання".

Публікація представляє погляди авторів та в жодному разі не є будь-яким зобов'язанням або висловлює офіційну позицію та погляд Європейської Комісії, урядів країн-донорів, Програми розвитку ООН чи організацій та закладів системи ООН.

Для контактів:

Спільнота споживачів та громадські об'єднання

Вул. Шовковична 30-б, офіс 26
Тел./факс: 253-6705, 253-6732, 257-6679
E-mail: cscn@undp.org.ua
www.undp.org.ua/cscn

Зміст

Одяг

Історія виробництва текстилю	3
Види тканин	4
Показники гігієнічних властивостей одягу	6
Як визначити якість:	
Постільної білизни	7
Джинсів	8
Чоловічого костюму	8

Взуття

Історія взуття	9
Класифікація показників якості взуття	10
Як визначити якість взуття	11

ОДЯГ

Історія виробництва текстилю

Кожний метр текстильного матеріалу, виробленого у наші дні, несе на собі пам'ять і знання, накопичені і акумульовані століттями й тисячоліттями, протягом яких людина займалася одною за найдревніших технологій.

По меншій мірі шість тисяч років тому до появи перших хімічних волокон (у кінці 19-го століття) людина вже знала і використовувала чотири найважливіших природних волокна: льон, вовну, бавовну та шовк. Археологічні розкопки доводять, що навіть на самих ранніх стадіях розвитку люди вміли ці волокна вирощувати і переробляти у вироби.

Льон

Льон став першим волокном, що почав використовуватися людиною. Ще п'ять тисяч років до Різдва Христового у долині річки Ніл на території сучасного Єгипту з льону виготовляли тканини.

Вовна

Другим важливим волокном, що освоїла людина, була вовна. В період неоліту (кінець кам'яного віку) людина використовувала як льон, так і вовну. Найбільш рання дата, пов'язана з вівчарством і виробництвом вовни, підтверджена розкопками, відповідає 4000р. до н.е.

Бавовна

Третім важливим волокном, що освоїла людина, була бавовна. Перше матеріальне підтвердження її виробництва відноситься до 1000р. до н.е., про що свідчать археологічні розкопки поселення в Індії. Слово бавовна ("cotton") походить від арабського "qoton". Однією із загадок людської цивілізації залишається питання: яким чином людина навчилася вирощувати бавовну, прясти її та ткати з неї тканини в один і той самий час на різних континентах (в Азії та у Південній Америці, в країні древніх Інків - Перу). Ще один цікавий факт пов'язаний з надзвичайно високою якістю бавовни в прадавні часи. Так, зокрема, єгипетські мумії, датовані 2500 р. до н.е., були обгорнуті у тканину щільністю 540 ниток на 1 дюйм. Кращі сучасні англійські тканини подібного типу мають щільність 350 ниток на 1 дюйм.

Шовк

Четвертим найважливішим природним волокном є шовк. Ймовірно, батьківщиною його виробництва був Китай. Легенда стверджує, що китайська імператриця Хен-Лінг-Чі (~2600 р. до н. е.) була першою, хто відкрила це прекрасне волокно. З її рук кокон впав у гарячу воду, і вона побачила, що з пом'якшеного кокона відокремились окремі нитки. Імператриця зрозуміла

можливість використання цих ниток. Так народилась древня культура шовкопрядіння, заснована на життєдіяльності тутового шовкопряду, що харчується листям білої шовковиці.

Таким чином чотири природних волокна були освоєні та використовувались для виробництва тканина доісторичною людиною за технологічною схемою: вирощування - прядіння - ткацтво. Ця дуже проста схема, вироблена більш ніж 6 тисяч років тому, не зазнала принципових змін до сих пір, пройшовши шлях від ручної до високоавтоматизованої швидкісної (роботехніка) технології. Найпростіші прядки та ткацькі станки, які знаходять при розкопках древніх поселень, засновані на тих же самих принципах, що і сучасне автоматизоване текстильне прядильне та ткацьке обладнання.

Види тканин

Для пошиття одягу використовують тканин з натурального та хімічного волокна, а також їх комбінації у різному процентному співвідношенні. Натуральні матеріали бувають рослинного походження (льон та бавовна) та тваринного (шовк і вовна). Тканини з хімічних волокон розділяють на штучні та синтетичні.

Натуральні тканини

Бавовна є природнім рослинним целюлозним волокном. Одяг з такої тканини добре пропускає повітря, має вологопоглинаючі властивості, не липне до тіла, забезпечуючи оптимальний клімат для тіла. При чуттєвій та проблемній шкірі такий матеріал може давати лікувальний ефект, оскільки дозволяє шкірі дихати, особливо вироби з трикотажу. Асортимент бавовняних тканин є дуже різноманітним.

Льон відноситься до натуральних волокон рослинного походження, що виробляється із стеблин. Тканина з такого волокна приємна, шершава, тепла, на вигляд і на дотик нагадує бавовну, але все ж є грубішою та більшою за товщиною (хоча і не завжди). В такий тканині прохолодно влітку. Тканини зі змішаної пряжі менше мнуться, краще тримають форму.

Дуже красивою натуральною тканиною є шовк. Це м'який, комфортний, блискучий, приємний на вигляд і дотик матеріал.

Вовняні полотна виробляють з волосяного покриву різних тварин, серед яких вівці, кози, верблюди і т.д. Вовна це натуральне волокно з масою переваг: воно відштовхує воду, але поглинає надлишок вологи, стаючи при цьому ще теплішим. Вовна здатна обігріти тіло, оскільки утримує повітря. Тканини з цих волокон є дуже еластичними, практичними при носінні, стійкими до появи плям.

Існують наступні різновиди вовни:

- Тонка вовна (lana merinos) - не колеться, вона тонка і м'яка. Речі з такої вовни приємні на дотик і еластичні. Це волокно не дратує шкіру і прекрасно підходить для пошиття дитячого одягу.
- Кашемір - найбільш благородний вид вовни, який отримують із шерсті кашмірської кози чи ягня. Тканина з такої шерсті є тонкою, легкою, теплою, але не надто міцною, тому виробляється з подвійних або потрійних ниток.
- Мохер - вовна вироблена з шерсті ангорських кіз. Прати мохерові речі потрібно акуратно, щоб вони не втратили своєї пухкості.
- Верблюжа вовна буває тонкою, середньої товщини та товстою. Вона дуже тепла і тому її змішують з іншою вовною і штучними волокнами для виробництва товстого трикотажу. Ковдра з верблюжої вовни може "кусатися", але вона прекрасно зберігає тепло.
- Альпака - вовна, яку отримують з альпаки (парнокопитна тварина роду лам). Ця тонка м'яка вовна є стійкою до тертя. З неї роблять м'які шарфи, пальта та ковдри. Даний вид вовни блищить.

Штучні тканини

До штучних тканин відносяться тканини, вироблені зі штучних волокон білкового і целюлозного походження. Простіше кажучи, для виробництва штучних тканин використовують природні компоненти і волокна, отримані штучним шляхом.

Віскоза виготовляється з целюлози - це найбільш натуральне зі всіх хімічних волокон. Тканини з віскози прекрасно драпуються.

Ацетат - це блискуча тканина, що нагадує шовк. Вона не мнеться, і частіше за все її застосовують в якості підкладки для жакетів, але на ацетатній підкладці можуть залишатися плями від поту, до того ж вона не така стійка, як віскоза та ацетатно-віскозна тканина.

Синтетичні тканини

Синтетичні тканини виробляють з полімерів в заводських умовах. Ці волокна є дешевшими, тому тканини з їх додаванням мають меншу вартість у порівнянні з натуральними.

Поліамід також відомий як нейлон. Доволі стійкий нееластичний матеріал, як і поліестер, не мнеться. Поліамід не надто стійкий до відбілювання і високої температури, на що слід звертати увагу при пранні виробів з цієї тканин.

Акріл характеризується м'яким сплетінням волокон, має термоізоляційні властивості і ззовні схожий на вовну, однак швидко зношується.

Лайкра - еластичне синтетичне волокно. Вироби з додаванням лайкри добре облягають тіло, не стримують рухів і не деформуються.

Поліестер є міцним синтетичним матеріалом. Він стійкий у носінні, не втрачає кольору і не мнеться. Однак поліестер не пропускає повітря.

Показники гігієнічних властивостей одягу

Гігроскопічність - здатність матеріалу поглинати і віддавати вологу і випаровування людського тіла.

Здатність до проникнення повітря, пари. Цей показник тим вище, чим менше

міцність тканини. Відповідно ця властивість виробу з трикотажної полотна буде значно вищою, ніж у бавовняної тканини.

Пилоємність- здатність матеріалів набирати та утримувати пил. Бавовна характеризується найменшим коефіцієнтом пилоємності порівняно з іншими матеріалами, зокрема пилоємність бавовни - 9,4%, в той час як у вовни - 27,7%.

Теплопровідність - коефіцієнт теплопровідності показує, яка кількість тепла передається матеріалом за одиницю часу:

Бавовна - 0,05, вовна - 0,03, льон, шовк - 0,04.

Здатність до електризації - або здатність накопичувати статичну електрику.

Гіпоалергенність - відсутність алергічних реакцій. Вивчивши вплив всіх синтетичних домішок на підвищено чутливу шкіру, лікарі дійшли висновку, що до шкіряного висівання, лущення з наступним розвитком запальних реакцій з більшою вірогідністю можуть привести капрон, ацетат і інші синтетичні волокна або неякісні фарбники.

Як визначити якість

Постільна білизна

- Постільна білизна повинна мати спеціальний білизняний шов, неякісна білизна має необроблені краї і один простий шов.

- Нитки повинні бути міцними і в тон білизні.

- Якісна білизна не пахне фарбою чи пліснявою. Білизна повинна мати легкий запах нового текстилю.

- На якісній білизні має бути вказана міцність тканини.

- Постільна білизна високої якості має індивідуальне, продумане і гармонійне розмалювання.

- Тканина, з якої зроблена постільна білизна, не повинна викликати подразнення і повинна бути м'якою.

- Постільна білизна високого класу має більше 60 переплетень на квадратний сантиметр.

- Добре оформлена індивідуальна упаковка завжди свідчить про якість постільної білизни

Джинси

- Найперший і найголовніший критерій при виборі джинсів - це зовнішній вигляд. Слід звертати увагу на те, як виконані внутрішні шви. Стрічка повинна бути рівною, без будь-яких ниток, що стирчать, та вузлів. Шви на джинсах мають бути подвійні. Тканина не повинна розвалюватися й розповзатися. Не повинно бути заломів та нерівностей.

- На фурнітурі (гудзиках, застібках, блискавках, заклепках) обов'язково повинна стояти символіка виробника. Блискавка повинна бути якісною і мати міцний фіксатор, який не дає їм довільно розстібатись.

- Відомі джинсові бренди з метою забезпечення свого товару і покупця від підробок, ставлять різноманітні голограми та інші розпізнавальні знаки.

Чоловічий костюм

Тканина

Обираючи костюм, слід, перш за все, звертати увагу на тканину, з якої він зшитий. Інформацію про склад тканини можна знайти на м'якому маркуванні, розташованому у внутрішній кишені підкладки піджака чи в задній кишені брюк.

Контроль за якістю вовняного прядіння, тканини та виготовлених з них виробів здійснює Міжнародний Секретаріат Вовни. Тільки підприємства, що пройшли цей контроль, мають право ставити на свої вироби знак Pure Wool чи

Woolmark - вони свідчать про якість, якій можна довіряти.

Останніми розробками в галузі полегшених вовняних тканин є тканини з маркуванням Super100, Super 120, Super 150 - вироби з цих тканини мають підкреслено елегантний зовнішній вигляд, завжди гарно виглядають, тому особливо цінуються.

Складання без клею

Чим дорожче костюм, тим менше клеєних матеріалів використовується при його виробництві і тим вищою є частка традиційних ниткових швів і ручних операцій. При використанні якісних матеріалів і технологій костюм не виглядає склеєним, запресованим, фанерним. Навпаки, він повинен справляти враження "живого". Лацкани не повинні бути тугими, а повинні природно лежати на полечці.

Шви

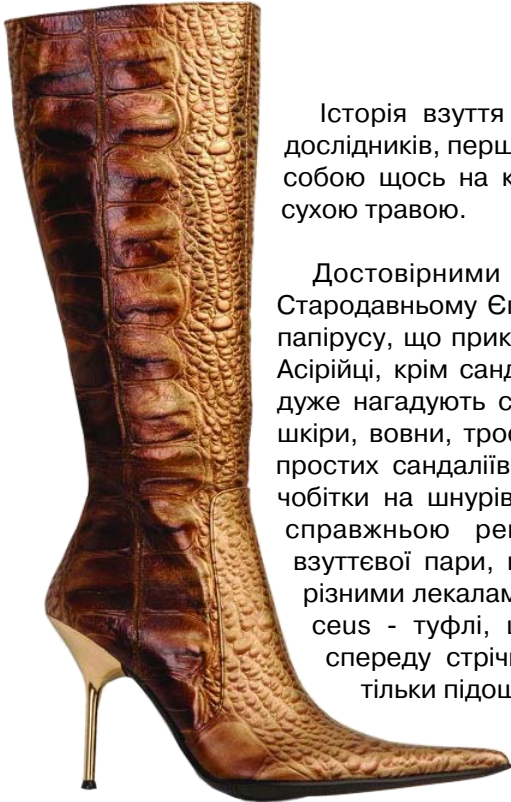
Велике значення має те, якими нитками зшитий костюм. Зовнішньо це проявляється відсутність зборок (посадки) по швах. Взагалі, наявність посадки по швах - це ознака дефектності виробу.

ВЗУТТЯ

Історія взуття

Історія взуття налічує не одне тисячоліття. На думку дослідників, перші в історії людства черевики представляли собою щось на кшталт онуч з медвежих шкір, утеплених сухою травою.

Достовірними є відомості про взуття, яке носили у Стародавньому Єгипті - це сандалії з пальмового листа чи папірусу, що прикріплювалися до ніг шкіряними ремнями. Асирійці, крім сандаліїв, носили також високі черевики, що дуже нагадують сучасні. Стародавні євреї носили туфлі із шкіри, вовни, тростника і деревини. В Древній Греції, крім простих сандаліїв вміли шити напівчеревики із задником, чобітки на шнурівці, і ендроміси - чоботи без носка. Але справжньою революцією стало винайдення греками взуттєвої пари, коли правий і лівий черевики шилися за різними лекалами. У римлян існувало два види взуття: calceus - туфлі, що закривали всю ногу і зав'язувалися спереду стрічкою та solea - сандалії, що прикривали тільки підошву ноги і кріпилися до стопи ремнями.

Новаторство двадцятого століття головним чином полягає в тому, що форма взуття починає повторювати обриси стопи, устілка стає асиметричною. Після Другої Світової Війни дизайнери починають експериментувати з матеріалами більш дешевими, ніж шкіра: повсть, парусина, гума.

В наш час технології дозволяють постійно удосконалювати як колодки, устілки, форми так і моделі взуття. Однак взуття, зроблене вручну і за індивідуальним замовленням, традиційно вважається найбільш якісним і дорогим.

Показники якості взуття

Показники якості взуття можуть бути розділені на 4 групи:

- Такі, що визначають призначення взуття,
- Експлуатаційно-споживчі,
- Виробничо-технологічні
- Економічні.

До показників, що визначають призначення взуття, відносяться: род взуття, його вид, матеріали верху і низу, різноманітні умови експлуатації.

Експлуатаційно-споживчі показники якості взуття

Зі всіх показників якості надійність є головним, узагальнюючим різні фізико-механічні властивості взуття. Навіть дуже модне взуття не буде придбане, якщо покупець сумнівається, чи не "розвалиться" воно на наступний день.

Під надійністю мається на увазі повне, безвідмовне, без ремонту зберігання властивостей взуття в період експлуатації, обумовленої певним календарним строком.

Санітарно-гігієнічні властивості взуття

Гігієнічні вимоги до взуття в основному зводяться до наступного: взуття повинно відповідати формі і розмірам стопи, воно не повинне перешкоджати зміні габаритних розмірів стопи під час ходи і її природному

розвитку, здавлювати стопу і тим самим порушувати кровообіг і сприяти утворенню мозолів. При гігієнічній оцінці взуття велике значення має висота підбора. Необхідно, щоб взуття було достатньо водостійким, мало здатність до вентиляції, гігроскопічності з внутрішнього боку.

Визначення якості взуття

Після визначення матеріалу взуття слід звернути увагу на його якість. До найбільш розповсюджених дефектів бракованого взуття відносяться: перелом підшви, садка деталей верху, стяжка "лиця", осипання покриття, нестійкість покриття, дефекти зборки, формування і кріплення деталей взуття, низька якість матеріалів набійки, слабке закріплення високих порожнистих підборів. Нижче наведений опис найбільш розповсюджених дефектів взуття.

Садка - послаблення лицевого шару, проявляється у вигляді дрібних тріщин при згинанні шкіри "лицем" догори.

Стяжка - зморшки лицевого шару, які проявляються у вигляді дрібних тріщин при згинанні шкіри "лицем" назовні.

Обсипання покриття - може бути викликано поганою якістю лицевої поверхні шкіри.

Нестійкість покриття до сухого і вологого тертя проявляється при терті сухою чи мокрою тканиною лицевої поверхні шкіри, на тканині при цьому залишається фарба. Дефекти складання - "звалювання" стрічок з краю деталей, зближення і

співпадіння двох паралельних стрічок, несиметричне розташування робочої і декоративної фурнітури і т.д.

Дефекти формування взуття - проявляються у вигляді різної довжини і висоти носків, зморшок чи зборок на деталях верху. Дефекти кріплення низу з верхом - зміщення підбора чи підошви відносно грані сліду, щілини між підошвою та верхом, підошвою та підбором.

Дефекти кріплення підборів - зміщення підбору, неповне прилягання підбору п'яркової частини підошви, різна висота підбору, зморшки на обтяжці підборів, відхилення опорної поверхні підбора від горизонтальної площини.

Рекомендації щодо перевірки якості взуття:

1. На взутті не повинно бути плям, зборок, зморшок, дефектів ниткових швів. Напівпари мають співпадати за розміром, повноті, кольору та якості матеріалу.
2. Щоби перевірити, наскільки добре тримають форму носок і задник черевика, натисніть на них рукою. Коли Ви відпустите руку, ніяких вм'ятин не повинно бути.
3. Необхідно рукою ретельно прощупати внутрішню поверхню черевика і впевнитись, що усередині нема розривів, зборок, на підкладці і устілках нема виступаючих частин.
4. Напівпари беруть в руки і суміщають. Натискаючи пальцями на носову частину, перевіряють її пружність. Носки при натисканні повинні бути пружними. Тримаючи взуття перед собою і уважно оглядаючи, перевіряють, чи є дефекти на видимих деталях верху, одночасно перевіряють правильність розташування, чистоту і густоту стрічок.
5. Обидві напівпари повертають п'ярковою частиною до себе. Прощупуванням перевіряють жорсткість і пружність задників. В п'яркової частині не повинно бути зморшок і зборок, задник не повинен нависати над підбором, не повинно бути щілин між підбором і підошвою.
6. Напівпари беруть в руки і перевіряють висоту підборів.
7. Повертають напівпари підошвою від себе і перевіряють обробку підошви і підбора.
8. Кожну напівпару беруть по черзі правою рукою за задник і підбор, а лівою - за носову частину, перевіряючи тим самим якість і еластичність підошви.
9. Кожну напівпару повертають підошвою вниз, лівою рукою прощупують матеріал верху і перевіряють його якість.
10. Перевіряють внутрішню частину кожної напівпари. Оглядом і ощупуванням визначають наявність зборок, розривів, бугрів, і забруднень на внутрішній поверхні взуття. Якщо взуття усередині не обшите ані шкірою ані іншими натуральними матеріалами, а дерматином чи взагалі не має підкладки, то це зовсім неякісне взуття. Устілка також повинна бути з натуральних матеріалів і відповідної якості.

